

lertid oplæse nogle Ord af Udvalgets Betænkning fra ifjor. Det hedder i samme (Tillæg B. til Rigsdagstidenden Sp. 917—18): „Man skal henvisse til, at ifølge de Oplysninger, der findes i „Statistiske Meddelelser“, 3die Bind, Pag. 9, er der i Aarene 1850—63 af det til private Godser — derunder naturligvis ikke indbefattet Domainegodser — hørende Fæstegods overgaaet til Selveie c. 42 pCt., men af det til Familiegodser hørende ifkun c. 32 pCt. Imod at tillægge denne Oplysning betydelig Vægt, er der nu vel fremset den Indvending, at der formeentlig for Familiegodsernes Vedkommende ikke kunde tages Hensyn til Tiden før 1854, da det ikke forinden var tilladt at sælge Fæstegodset derfra. Dette er nu vel ikke rigtigt, eftersom det kun var den Lovhjemlede Frihed til at sælge, der manglede før 1854, hvormod der lettelig kunde faaes Bevilling, hvorfor der ogsaa i Aarene 1850—53 fra Familiegodserne blev afhændet Noget over 7,400 Edr. Hartkorn, næsten ligesaa meget som fra de private Godser. Men det er desuagtet saa, at naar man betragter alene Aarene 1855—63, stiller Forholdet sig lidt mindre ugunstigt for Familiegodserne, skjøndt endnu bestandig mindre gunstig for de private Godser. Ved at gennemgaae Meddelelser fra det statistiske Bureau 3die—5te Samling og statistiske Meddelelser 3die Bind, vil man nemlig finde, at der i Aarene 1855—63 er bortsolgt fra Familiegodser ialt 8,539 Edr. Hartkorn, fra de private 6,321 Edr. Hartkorn. Naar man nu gaaer ud fra, at der den 1ste Januar 1855 hørte til Familiegodserne 46,381 Edr. Hartkorn og til de private Godser 28,583 Edr. Hartkorn, vil det altsaa sees, at der i Aarene 1855—63 er bortsolgt af Familiegodsernes Fæstegods omtrent 18 pCt., men af de private Godser omtrent 22 pCt.“ — Jeg heber lagt Mærke til, at Talen i Udvalgsbetænkningen netop er om Tidsrummet fra 1855 til 1863 — og ikke om tidligere Perioder; thi man har benægtet, at der kunde anstilles nogen berettiget Sammenligning for den Periodes Vedkommende, der ligger forud for Loven af 21de Juni 1854. — Skulde der imidlertid efter disse Oplysninger

endnu være nogen Tvivl tilbage, saa tør jeg maasse dog henvisse til, at en Mand, om hvis velvillige Sindelag mod Fæstebønderne Ingen kan nære Tvivl, nemlig Oberst Tscherning, da Lovforslaget var for sidst, meget varmt og indtrængende anbefalede den Tanke, som saa til Grund for det, og dette troer jeg er Noget, som ikke vil være uden Betydning for Mange i og udenfor denne Sal. Forøvrigt have Forslagsstillerne optaget af Udvalgets Betænkning den Bestemmelse i § 1: „Foraavidt der til Besiddelsen eller den Deel deraf, som ønskes frigjort, hører Fæstegods, skal Besidderen ifkun kunne udøve Raadigheden for en saa stor Deel af sammes Hartkorn, som det til Selveie overgaaede Fæstegods Hartkorn udgjør af Besiddelsens oprindelige Fæstehartkorn“, en Bestemmelse, der gaaer ud paa at bidrage til at fjerne de Betænkkeligheder, der muligens hiif og her kunne næres fra Fæstebøndernes Side. Vi have ikke været blinde for, at maaffee derved Lovens Virkninger noget vilde kunne svæffes; men paa den anden Side saae de Mænd i Udvalget, som stillede sig paa Fæstebøndernes Standpunkt, en Veroligelse og Betryggelse i, at en saadan Bestemmelse indflød. Hermed har jeg da, saavidt jeg kan see, gennemgaaet de væsentligste af de Indvendinger, der ere fremkomne fra Lovforslagets Modstandere. Der er imidlertid ogsaa fremkommet adskillige Indvendinger fra deres Side, som væsentligt billige Loven, som altsaa ikke ere dens Modstandere, men dens Venner. Det er fra deres Side blevet forekastet os, at der ikke i Forslaget var nogen Trang, men at det kun indeholdt en Tilladelse, og ligeledes, at Forslaget ikke var rettet imod al fideicommissariff Besiddelse overhovedet, saavel Penge som Fordegods, men kun imod Fordegodset. Jeg kan nu meget godt forstaae, at der er Mange, saavel i som udenfor Salen, som kunne mene, at dette er en Feil ved Forslaget, og der har ogsaa blandt selve Forslagsstillerne været deelte Meninger derom. Naar vi imidlertid alligevel have indskrænket os, saaledes som steet er, er det, fordi vi have meent, at ligesom der ei kunde være nogen Tvivl om, at det, Grundlovens § 93 gaaer ud paa at ramme, er Jordbesiddelsen, og at det, den nærmest vil, ikke er nogen Tvang